N^{er.} 152.

MONITOR WARSZAWSKI.

W WARSZAWIE DNIA 19. GRUDNIA 1825. ROKU W PONIEDZIAŁEK.

Dostrzezenia meteorologiczne w Warszawie.

		Ciepłomierz R.	Barometr.	Wiatr.	Stan Nieba.
Dnia 17 Grudnia	Zrana . . .	Stopni ciepła . + 3	Cali 27 liniy 9,8	Południowy	Chmurno.
	Popołudniu .	Stopni ciepła . + 6	„ — 9,9	Południowy Południowo zachodni	Pogoda.
	Wieczorem .	Stopni ciepła . + 4	27 — 8,9	Południowo-zachodni	Chmurno.
18	Zrana . . .	Stopni ciepla . + 4	Cali 27 liniy 9,0	Południowo-zachodni	Mgła.
	Popołudniu .	Stopni ciepła . + 7	„ — 9,3	Południowo-zachodni	Dżdżysto.
	Wieczorem .	Stopni ciepła . + 7	„ — 10,3	Południowo-zachodni	Mgła.

— *Prenumeratorowie którzy nadal zechcą trzymać* Monitora Warszawskiego, *a nie doznawać przerwy w odbieraniu, raczą się wcześnie zgłosić do właściwych stacyy pocztowych, i kantorów. — Cena pozostaie taż sama:* 15 *złp. z pocztą,* 10 *złp. bez poczty.*

Kommissya Woiewództwa Mazowieckiego.

Podaie do publicznéy wiadomości: że w Biórze Kommissarza Obwodu Warszawskiego w Mieście Warszawie na dniu 29 Grudnia r. b. odbędzie się minus licytacya, na reparacyą Kościoła Parafialnego w Mieście Grócycu, któréy to Budowli koszta prócz Drzewa bezpłatnie z lasów Rządowych wydać się maiącego, Anszlagiem wyrachowane summę zł. 9714. gr. 22 wynoszą. Każdy zatém chęć podięcia się takowéy Antrepryzy maiący w terminie naznaczonym zgłosić się zechce do Kommissarza Obwodu rzeczonego, za poprzedniém zaopatrzeniem się w Vadium ¼ części Summy Anszlagowéy wyrównywaiące, lub w inną iakową porękę żadnemu powątpiewaniu nie ulegaiące, gdzie zarazem Anszlag, i Rysunek wymienionéy Budowli, oraz Warunki do minus licytacyi przeyrzeć będzie mógł.

w Warszawie dnia 30 Listopada 1825 r.

Radca Stanu Prezes *Rembieliński.*
Sekretarz Jeneralny *Filipecki.*

Kommissya Woiewództwa Mazowieckiego.

Podaie do publicznéy wiadomości, że następuiące Dobra Rządowe w Woiewództwie tuteyszém będą wydzierżawione w drodze publicznéy licytacyi na risico dotychczasowych Dzierżawców, od dnia 1go Czerwca 1826 r. do ostatniego Maia 1832 roku czyli na lat sześć, to iest:

1. Folwark Urzyce w Ekonomii Bąków w Obwodzie Rawskim, czyniący roczny intraty inclusive z Propinacyą Złp. 4,950

2. Folwark Jackowice Piiarskie w teyże saméy Ekonomii, w Obwodzie Gostyńskim, czyniący roczny intraty Złp. 3670.

3. Folwark Duplice w Ekonomii Jeziorko w Obwodzie Gostyńskim, czyniący roczny intraty Złp. 1811 gr. 15.

4. Folwark Byczyna w Ekonomii Radzieiewo w Obwodzie Kujawskim, czyniący roczny intraty Złp. 3547.

5. Folwark Opatowice w téyże saméy Ekonomii i w tymże samym Obwodzie czyniący roczny intraty Złp. 4159.

6. Folwark Czołowo w téyże saméy Ekonomii i w tymże samym Obwodzie czyniący roczny intraty Złp. 6919.

7. Folwark Falborek w Ekonomii Brześć w Obwodzie Kujawskim, czyniący roczny intraty Złp. 2080.

Termina do odbycia Licytacyy przeznaczaią się na dnie następuiące: Do wydzierżawienia Folwarków Urzyce i Jackowice Piiarskie na dniu 5. Stycznia 1826. r. — Do wydzierżawienia Folwarku Duplice i Falborek na dzień 7. Stycznia 1826. r.— Do wydzierżawienia Folwarków Byczyna, Opatowice i Czołowo na dzień 8. Stycznia roku 1826.

Licytacye odbywać się będą w terminach wyżéy wyrażonych tu w Warszawie, w domu Rządowym przy ulicy Przejazd pod liczbą 645 w mieyscu posiedzeń Kommissyi Woiewódzkiéy, a mianowicie w Biórze Sekcyi Ekonomicznéy Wydziału Skarbowego.

Wzywa przytém Kommissya Woiewódzka życzących sobie otrzymać dzierżawy Dóbr wyżéy wymienionych, aby terminów licytacyynych dopilnować chcieli, a zarazem, żeby się przygotowali tak do złożenia dowodów kwalifikacyi, wymaganéy od Pretendentów dzierżawy Dóbr Rządowych, Uchwałą Xięcia Namiestnika Króleskiego z dnia 24. Stycznia 1818 r. ogłoszoną przez Dziennik Woiewódzki Nro. 88, iako też do złożenia przed zaczęciem licytacyi w gotowiźnie Vadium równego ¼ części summy dzierżawnéy z tych Dóbr, do których dzierżawy zadeklarować się zechcą, albowiem bez złożenia dowodów kwalifikacyynych i bez opłacenia Vadium, nikt do Licytacyi przypuszczonym nie będzie. Vadium naywięcéy ofiaruiącego pozostanie w Kassie, iako rękoymia za pewność dotrzymania warunków przyiętych, nieutrzymuiący się zaś przy licytacyi Vadia natychmiast wydane sobie mieć będą. Nakoniec, gdy dobra Rządowe nieinaczéy mogą bydź wydzierżawione, iak tylko kaucyami odpowiadaiącemi iednoroczny summie dzierżawnéy; przeto podaie się do wiadomości Pretendentów; iż kaucye w tym tylko sposobie będą mogły bydź przyięte, gdy ½ część roczny intraty złożoną będzie w gotowiźnie, a na ½ części Obligacye lub Assekuracye skarbowe prawnie nabyte, albo też gotowizna wyrównywaiąca półroczny summie dzierżawnéy.

O warunkach dzierżawnych, równie iak o szczegółach intraty z każdego Folwarku, mogą się Pretendenci zawiadomić w Biórze Sekcyi Ekonomicznéy każdego dnia od godziny 8méy zrana, do 4téy popołudniu, wyiąwszy dnie Świąt uroczystych i Niedziele.

w Warszawie dnia 29. Listopada 1825 r.

(podpisy iak wyżéy.)

WARSZAWA.

— Na doniesienie *Lignickie*, że *Józio Krogulski* ma lat 11, tak z dnia 17. b. m. Korrespondent Warszawski odpowiada. „W Warszawie, przed 3ma miesiącami *Józio Krogulski* miał tylko *niezawodnie* rok *ósmy*, i to iuż niezaprzeczonemi dowodami iest stwierdzoném. Niewiem zkąd w Lignicy na Szląsku, inną metrykę wynaleziono i zkąd od Września do Grudnia 3 lata przyrosło. Jeżeli w takiéy proporcyi lata małemu *Krogulskiemu* w Niemczech przybywać będą, nim doiedzie do Renu, na przyszłą wiosnę będzie iuż miał lat około 20. W reszcie gdyby (co nieiest) miał rzeczywiście lat 11, zawsze iednak rzadkim talentem, wielkiém uposobieniem i uymuiącą skromnością nieprzestanie zadziwiać rodaków i obcych."

— Pan *Hill*, właściciel wielkiego węża iawańskiego, wyiechał z nim do Torunia.

— Monitor paryzki donosząc o koncercie JPani *Szymanowskiéy* danym w Paryżu d. 28 z. m. obsypuie pochwałami tę wirtuozkę przyznaiąc że takowe pochwały powtórzyli wszyscy obecni na koncercie. Wykonanie 12 koncertu *Duseka* przez Panią *Szymanowską* było tak dokładne, iż tylko sam autor posiadał taiemnicę tym sposobem zachwycenia i zadziwienia słuchaczów. Sala była napełnioną; znaydowali się naysławnieysi artyści, było oraz wielu cudzoziemców, iako to: Rossyan, Anglików i Polaków. Oprócz pierwszych śpiewaków włoskich uprzyiemniaiących swemi talentami ten wieczor, wzbudził powszechne oklaski Pan *Vogt*, którego teraz nazywaią pierwszym oboistą w Europie.

— *Z Krakowa* 10. *Grudnia.* — Na drugiém posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitéy Krakowskiéy dnia 6 b. m. Marszałek Seymu wezwał Izbę Ciała Prawodawczego do wyboru Członków trzech Kommissyy Seymowych: 1) Kommissyi Kwalifikacyynéy do roztrząsania kwalifikacyi kandydatów na urzędy zależące od wolnego wyboru Reprezentacyi. 2) Kommissyi Skarbowéy rozpoznaiącéy proiekta do prawa w przedmiotach Skarbowych, Budżetu na rok następny, tudzież rachunków. 3) Kommissyi Prawodawczéy rozważaiącéy proiekta do Prawa Cywilnego, Kryminalnego i Policyynego. Członkowie tych Kommissyy zostali obrani większością głosów przez sekretne kreskowanie. Nakoniec Marszałek odraczaiąc posiedzenie Seymu do dnia następnego 7 Grudnia oświadczył Izbie Ciała Prawodawczego, iż Senat Rządzący wierny

obowiązkowi, iaki Art. 106 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne przepisuie, o postępie Administracyi, stanie wpływów użyciu dochodów publicznych przez iednego z swych Delegowanych Senatorów złoży i odczyta Izbie Reprezentantów rapport statystyczny. *(G. K.)*

PRZYJECHALI (dnia 17 i 18 Grudnia) Hudson obyw. angielski z Petersburga — Jacobson Karol kuryer angielski z Petersburga — Gurska Teodozya Pułkownikowa z Sochaczewa — Kossowski obywatel z Woycy — Menniclus Alexander Hrabia z Paryża — Łubiński Stanisław Hrabia z Gutowa — Załuski Józef Pułkownik z Krakowa — Zabrański Hilary kupiec z Rossyi — Kolubakin Piotr Jenerał Maior z Zytomierza — Sufczyński Michał Obywatel z Zytomierza — Adamowicz Maior z Wilna.

WYJECHALI (dnia 17 i 18 Grudnia). Malinowski Maior do Sochaczewa — Grodzicki Jan Hrabia do Kielc — Gniewosz Jan obyw. do Przytyczy — Tyborowska Elżbieta Sędzina do Orgielewa — Bertrand Ignacy kapitan do Sochaczewa — Walenkampf Jan kupiec do Petersburga — Bobr Tomasz obyw. do Popielnic — Dąbkowski Felix Obyw. do Golumina.

z *Sztokholmu* 29 Listopada.

— Radosna dla całego kraiu nowina że małżonka następcy tronu iest przy nadziei, potwierdza się. Dnia 1 Grudnia, w dzień urodzin następcy tronu, wiadomość ta publicznie ogłoszoną zostanie.

— Aktorowie spalonego teatru mnieyszego, będą dawali reprezentacye w wielkiéy sali Opery, i otrzymali naywyższe pozwolenie, używać tymczasowo garderoby teatru Rosenberg.

— Niedawno ziawiła się tu komedya pod tytułem: *Argus w Olimpie*, napisana przez współpracownika Gazety *Kometa*.

— W nocy z 26 na 27 i cały dzień 27 okropny był wicher w Gotenburgu i okolicach, i wielkie szkody tamże poczynił. Kilka okrętów wpadło na piaski i znacznie uszkodzonych zostało, ieden kapitan i ieden maytek życie utracili.

z *Wiednia* 4 Grudnia

— Połączona Gazeta Budy i Pestu donosi z S. Patak pod dniem 2 Listopada: „Winobranie w *Hegyallya* ukończone. Zebrane wino co do gatunku niesłychanie nikczemne a co do ilości nadspodziewanie go mało. Toż samo rozumie się o winnicach w Miszkolin, Erlau, Ermellék. Kto inną razą potrafił sto beczek w piwnicy postawić, szczęśliwym się mieni ieśli ich teraz 10 zebrał. I żniwa były także złe; w niektórych okolicach ledwie się zasiew wrócił. Również i zbiór siana był mierny. Dnia 27 Października widzieliśmy szczyty gór naszych śniegiem pokryte. Do tego przyłączył się wiatr zimny; stąd poszło że nietylko wiele wołów i koni na łąkach, ale nawet kilkoro ludzi w polu zmarzło. Ten los także spotkał Introligatora *Rosnyak* z Pataku.

z *Monachium* 5 Grudnia.

— Ogłoszono iuż nowy skład woyska. Według tego składać się będzie armia między innemi: 1) z iednego pułku gwardyi przybocznéy na 2 bataliony podzielonego, które się utworzą z dotychczasowego pułku grenadyerów gwardyi. 2) z piętnastu pułków piechoty liniowéy, każdy po 2 bataliony o 600 żołnierzach; 3) z czterech batalionów strzelców, z których pierwszy stać będzie w Burghausen, drugi w Landau, trzeci i czwarty w Ingolstadt; 4) z dwóch pułków kiryssyerów; i 5) z sześciu pułków strzelców konnych; każdy pułk iazdy 6 szwadronów ma liczyć. Z 16go pułku piechoty liniowéy w Ingolstadzie utworzony bydź ma 3 i 4 batalion strzelców. Liniowy pułk 2 piechoty (Następcy tronu) przeniesiony będzie do Munich, a natomiast 2gi batalion 14go pułku piechoty liniowéy do Würzburga. Druga brygada pierwszéy dywizyi, przeydzie z Ratysbony do Munich. Pierwsza dywizya dotychczasowego 1 pułku kiryssyerów połączona będzie z dotychczasowym pułkiem gwardyi przybocznéy. Druga dywizya dotychczasowego pierwszego pułku kiryssyerów przeydzie do drugiego pułku kiryssyerów, którego Sztab przeniesiony będzie do Freysingen. Officerowie dotychczasowego pułku grenadyerów gwardyi, zatrzymaią dodatek żołdu gwardyackiego, a mianowicie Oficerowie sztabowi przez rok, Kapitanowie przez rok $1\frac{1}{4}$, Porucznicy i Podporucznicy przez 2, a Chorążowie przez 3 lata. Mogą także do 1 Września 1827 przeszłego używać uniformu. Każdy Officer pułku gwardyi przybocznéy może swóy żółty hełm i kirys oddadź do arsenału za wynagrodzeniem 280 zł. r.

— Celem uniknienia wydatków, przez nowe postanowienie Króleskie zniesiony zostaie Urząd heraldyczny. Należące do niego osoby z mocy ustawy uwalniaią się témczasowo od obowiązków, wyiąwszy Herolda Państwa. Należące do tego urzędowania interessa załatwiać będzie Ministerstwo domu i Spraw zagranicznych. — Następne postanowienie Króleskie dla zmnieyszenia wydatków kraiowych, stanowi rozwiązanie taynego Urzędu tax z dniem 31 Grudnia. Osoby do składu iego należące, uwolnione są témczasowo od obowiązków aż do dalszego postanowienia. Inne artykuły tego postanowienia tyczą się obrachunku na przyszłość i pobierania tax i szportli.

z *Frankfurtu* 9 Grudnia.

— Nowe zdarzenia w uniwersytecie Tubingskim pociągnęły za sobą konieczną potrzebę dzielnego wdania się naywyższéy władzy kraiowéy. Wkroczył tam oddział Króleskiéy żandarmeryi i wysłany został Kommissarz cywilny z obszerném pełnomocnictwem. Wydaną została surowa odezwa, i wręczono iéy każdemu uczniowi ieden exemplarz, którego odebranie każdy musiał podpisać. Odezwa ta tyczy się zupełnego rozwiązania burszostwa, wszelkiego rodzaiu stowarzyszeń, i stanowi na wykraczaiących naysurowsze kary; nakazano uczniom aby żadnego z swoich towarzyszów lub mieszkańców Tubingi, za wyiętogo od czci nie obwoływali, a zakaz wyzywania na poiedynek został ponowiony i obostrzony; uczeń któryby drugiego ucznia do poiedynku zachęcał lub przymuszał, będzie publicznie ukarany. Właściwa iurysdykcya uniwersytetu została zawieszoną.

— Donoszą że Moguncya ma zostać znowu stolicą arcybiskupstwa, i że dostoyność ta oddana będzie arcyxięciu austryackiemu Rudolfowi.

z *Bruxelli* 6 Grudnia

— Pan *Coninck*, minister Spraw Zewnętrznych, ciągle iest słaby, lekarze zakazali mu pracować. Mianowano na iego zastępcę Pana *Verstock Soelen*, króleskiego posła przy dworze rossyyskim.

— Listy z Batawii donoszą, że oddział woyska złożony z 40 ludzi, który eskortował 200,000 srebrnych rupiy (138,000 T.) był na drodze z Batawii do Surabaya napadnięty przez Raię *Sulo*, który pozabiiał ludzi i zabrał pieniądze.

— Dnia 18 z. m. zaszła formalna bitwa przy Namur pomiędzy niderlandzkimi celnikami a francuzkiemi przemycaiącemi; iednemu z ostatnich przestrzelono łopatkę, z czego umarł w iednéy wsi francuzkiéy, do któréy go towarzysze zanieśli. *(L. d. B.)*

z Rzymu 28 Listopada.

— Przedsięwzięty przez rząd środek w celu rozkrzewienia przemysłu mieszkańców, w czém każdy z przyiaciół ludzkości pomyślnego skutku życzyć powinien, polega na postanowieniu zalecaiącém, aby próżno tułaiących się służących chwytano, i odprowadzano do domów wyraźnie w tym celu po wsiach budować się maiących, gdzie kosztem publicznym żywieni będą, ale za to grunta uprawiać muszą.

— Francya iak słychać chce uzbroić 2 fregaty, w celu ukarania Korsarzy Trypolitańskich za zabranie 4 okrętów Papiezkich.

— Papiery Xięcia *Montfort* na żądanie obcego rządu miały bydź zabrane, iak donosi Gazeta powszechna. Przepędził on lato w Ferno, w domu wieyskim leżącym tuż nad brzegiem morza samotnie ku granicy Abruzzo.

— Wdowa byłego Króla Murata chciała osiąść w Rzymie, lecz nie uzyskała pozwolenia na to od rządu tuteyszego.

— U Pana *Ducci* we Florencyi wydano teraz tragedye *Alfierego* w 32ce; małość formatu do któréy dotąd inne literatury niedoszły.

z Neapolu 12 Listopada.

Na rozkaz Króla Jmci odbywaią się czynnie processa względem popełnionych zbrodni stanu w celu prędkiego ich ukończenia. Dnia 25 Września wydał sąd szczegółowy w *Calabrii ulteriore*, wyrok na te osoby, które w téyże prowincyi po przywróconym pokoiu w królestwie, usiłowały go na nowo w r. 1821 z rzadkiém zepsuciem serca i z uporem w swoich rewolucyynych zasadach zniszczyć, i pogrążyć królestwo w okropnieyszy iescze stan niż się poprzednio znaydowało.

Skazano pięć z tych osób na karę śmierci, iędnę na dziewiętnastoletnie więzienie w łańcuszkach; a dla téyże saméy przyczyny skazał nawet i w prowincyi *Calabria citeriore* sąd tamteyszy dwie inne osoby na karę śmierci, a iednę na dożywotnie więzienie.

Krol Jmć idąc za popędem wrodzonéy sobie łagodności, raczył skazanym na śmierć zamienić karę na więzienie i kaydany do oznaczonego czasu, skazanym zaś na łańcuszki, na karę wygnania z kraiu. Podobne ułaskawienie otrzymało wiele innych osób, skazanych na śmierć za podobne zbrodnie przez sąd szczegółowy w Salerno. *(Dos. Aus.)*

— Puszczono w królestwie Oboyga Sycylii pobór cła z téy strony Faro austryackiemu urzędnikowi Panu Mauryceme *Dupont* za roczną summę 3,200,000 dukatów wł. i za 45 procentu od wpływu który pomienioną summę przewyższy, a od któréy antreprener również 45 od sta

pobiera; pozostałe 10 podzielone będą pomiędzy officyalistów. Koszta administracyyne ponosi rząd iak dotychczas. Kontrakt zawarty na lat ośm.

Wiadomości z Grecyi.

— Listy odebrane z pewnych źródeł, pisze *Dostrzegacz Austryacki*, daią następuiące wiadomości o stanie rzeczy w *Napoli di Romania* w miesiącu Październiku (do dnia 20):

Kolokotroni, były naczelny dowódca woyska, przybył dnia 8 Października do Napoli, w celu zaniesienia żalaleń o bezskuteczność przedsięwziętych dotąd środków obrony. Każdy poznaie, że ustawa zaciągu do woyska z dnia 22 Września (zobacz Numer 146 Mon. W.) nie przyydzie do skutku ani w Morei, ani w wschodniéy i zachodniéy Grecyi, ani w Hydra lub Spezyi, tylko w iednych bezbronnych wyspach w których może się uda do wiosny stawić pod bronią ledwie 3 do 4 tysięcy ludzi. Dla tego dnia 10 Rada prawodawcza powzięła zamiar zaciągnąć 15,000 woyska za pieniądze, i oddać go pod rozkazy Kolokotroniego. Postanowienie to było niezmiernie ganione, albowiem każdy wiedział, że Kolokotroniemu od chwili powtórnego obięcia dowództwa nad woyskiem, zaliczono 800,000 piastrów, a przecież nie wystawił więcéy nad 2000 ludzi.

Przeciwnie Pułkownik *Fabvier*, który teraz iako Grek naturalizowany wszedł całkiem w służbę rządową, zaiął się nader czynnie wystawieniem regularnego korpusu woyska, szczególniéy pod opieką Maurocordatego. Korpus składał się w d. 8 z 1200 piechoty, i 120 iazdy. — Dnia 9 wyruszył w 650 piechoty i z iazdą do Athen, aby tamże, iak mówią, daléy woysko urządzać, lecz w istocie w celu, aby mieć oko na przeciwne stronnictwo w zachodniéy Grecyi. Odłączył on się zupełnie od Jenerała *Roche* i innych francuzkich Filhellenów, o ile w iego służbę weyśdź nie chcieli.

— Dnia 27 Września zawinął do Napoli bryg *le Prudent* uzbroiony od Greckiego Komitetu w Paryżu; spodziewano się iż przywiezie 2000 sztuk broni, szyszaków, sukna i innych potrzeb woiennych. Lecz bryg ten przywiózł 27 osób, (pomiędzy niemi 2 Pułkowników, 2 lekarzy i t. d.). machinę do bicia monety, machinę do lania armat, wraz z węglami kamiennemi, aby za ich pomocą mogła bydź czynną, nowe mappy, dalekowidze, broszury, kokardy i t. p. Wszystkie te przedmioty których użyteczność Grecy mało cenili, przyięto bardzo ozięble. Oprócz dwóch Piemontczyków, którzy się zaciągnęli do korpusu *Fabviera*, wszyscy inni przybyli Officerowie zostali bez posady i z wielką niecierpliwością wyglądaią chwili, aby mogli powrócić do Francyi. Syn znanego Poety *Arnaulta*, zapowiedziany iako wielki dar dla Greków, znayduie się pomiędzy ostatniemi; albowiem nie można go było nakłonić, do weyścia w służbę pod rozkazami Fabviera.

Przy tak powszechném nieukontentowaniu rozeszła się wieść, że i Jenerał Roche zamyśla Grecyą opuścić; iednak wieść ta zdaie się bydź niepewną.

— Dnia 4 Października Kapitan *Hamilton* przybył do Napoli, aby ukończył przyięte na siebie staranie wymienienia dwóch Baszów trzymanych tamże w niewoli. Rozmówił on się w tym względzie w Modon z Sekretarzem Ibrahima Baszy, a dnia 29 Września zawarł umowę. Grecy żądali aby w zamian za Baszów wypuszczono ich 4 Dowódzców wziętych w niewolą, *Hadschi Christo*, *Hadschi Nicolo*, *Jatrako* i *Mauromichali*, syna Beia Mainy. (Znany przez swoie okrucieństwa Biskup Modonu umarł na morową zarazę *). Kapitan Hamilton musiał przestać na oswobodzeniu *Jatrako* i *Mauromichali*. Skoro ich oddał w Napoli, ogłoszono Selima i Ali Baszę za wolnych i zawieziono do Smirny na fregacie Cambrian.

— Nadzieia otrzymania pomyślnéy odpowiedzi na akt petycyi podanéy do Anglii, codziennie się zmnieyszała. Lecz za to cały widok zakładano na wyprawie Lorda *Cochrane*; a lubo niektórzy lepiéy uwiadomieni przez swoich londyńskich korrespondentów, poznawali, że negocyacye Komitetu z Lordem Cochrane doznawały wiele trudności, przecież Rząd nie kazał niszczyć zaufania w téy wyprawie, po któréy więcéy się spodziewano niż po akcie petycyi. Nawzaiem wiadomość że Poseł angielski P. *Stratford Canning* iedzie do Konstantynopolu, wprawiła Rząd w pomieszanie.

Tymczasem używano ciągle surowych środków przeciwko tym, którzy się iawnie sprzeciwiali aktowi petycyi. Przyaresztowano wszystkich których można było dostać. Tego losu doznał niedawno pomiędzy innemi Eparch *Suzzo*, w Kalawrita. *Goura* kazał zamknąć w wieży Odysseusza w Atenach, swego własnego powiernika *Sophianopulo*, nie chcąc wydadź go władzom w Napoli, ani się też z niemi poróżnić. Nakoniec zaprowadzono nawet i *Ainiana*, iednego z nayznakomitszych mężów w pierwszych czasach powstania, do zamku nad morzem, w którym towarzyszy byłemu Ministrowi Sprawiedliwości *Theotockiemu*.

— Gdy w dniu 10 Października kończy się rok administracyi członków obecnego Rządu, przy teraźnieyszych zaś okolicznościach nie śmiano przystępować do mianowania nowych, postanowiono d. 29 Września zebrać powszechne narodowe zgromadzenie na miesiąc Styczeń. Czas okaże czyli nie żartowano wydaiąc to postanowienie i o ile się da uskutecznić.

— *Ibrahim Basza* udawał się w ostatnich czasach bardzo często z iednego punktu półwyspu na drugi; nie można wiedzieć z pewnością powodów działań iego. W tych pochodach nieszczęściem sprzykrzyło mu się, z powodu uporu z którym wszystkie iego propozycye odrzucano, trzymać się przyiętéy zasady łagodności, która niemniéy dogodną była iego sprawie iako i życzeniom; chwycił się przeto surowych środków. Wszędzie, gdzie mieszkańcy spokoynie przybycia iego oczekiwali, postępował z niemi łagodnie, przeciwnie zaś mieysca, które znalazł puste albo w połowie zniszczone oddał na rabunek. Przez to Mistra i przyległe okolice wiele ucierpiały. Zresztą Ibrahim nie doznał żadnéy przeszkody w swoich poruszeniach, nigdzie nie napotkał nawet ludzi uzbroionych do dania mu odporu. Dziwić się i nad tém potrzeba, że w téy kampanii, w kraiu tak trudnym do iéy prowadzenia, woysko iego nie wiele ucierpiało. Strata iego w porównaniu ze stratą nieprzyiaciela zaledwie zasługuie na wspomnienie. Albowiem że w ostatnich miesiącach umieszczone w gazetach bulletyny o mniemanych potyczkach z powstańcami były zupełnie zmyślone, wyznaią to dziś w samém Napoli głośno i iawnie. Choroby także niewielką szkodę zrządziły w iego woysku. W obozie przy *Modon* nie grassowała nigdy morowa zaraza. W obozie przy *Nisi* okazała się szkodliwa choroba, która około 500 ludzi zgładziła. Podług naypewnieyszych wiadomości, miał on ieszcze na początku Październiku 9800 egiptskiéy piechoty i w pułkach 5,000 Albańczyków i 1,400 iazdy; z nich znaydowało się w *Modon*, *Coron* i *Navarin* 1,700 piechoty i 100 iazdy. Winien on iest utrzymanie swoiego woyska zapasom żywności wszędzie wybornie urządzonym. Trzy główne magazyny na stanowiskach morskich, i etapy w Nisi i Calamata, są obficie w żywność wszelkiego rodzaiu tak opatrzone, iż nierównie liczniey-sze woysko nad to którym dowodzi długoby się z nich żywić mogło; iego zaś żołnierze tak są dobrze karmieni i ubrani, że w tym względzie nie maią przyczyny nawet i zimy się obawiać.

— Ponieważ Hydryoci obawiali się napadu na swoię wyspę, wzięli przeto na swóy żołd 1,200 Rumeliotów. Znawcy nie myśleli o tym napadzie. Nawet i bez wyżéy wspomnionych zasiłków *Hydra* była tak przez swoie naturalne położenie iako i przez sztuczne warownie, bardzo bezpiecznem stanowiskiem.

— Wzięcie *Grabusy* na wyspie Kandyi, i powstanie niektórych pobliższych mieysc nie miało żadnych dalszych skutków. Rada prawodawcza była w tych dniach zaiętą wyborem woyskowego dowódcy dla Kandyi; gdy wiele znacznieyszych osób podziękowało za ten urząd, mianowano na niego *Costa Botzari*, któremu także niebardzo się ten zaszczyt przyiąć chciało. Zechcą zapewne wzmocnić po części załogę Grabuzy złożoną z 800 płatnych żołnierzy, aby mieć przynaymniéy ieden punkt mocny. Gdyby część woyska będącego na Alexandryyskiéy flocie miała bydź przeznaczoną do Kandyi, trudnoby było powstańcom dostać się znowu na tę wyspę.

(*D. A.*)

— Korzyści w teraźnieyszéy kampanii przez Ibrahima odniesione, przypisać należy, iak twierdzi korrespondent Norymberski, człowiekowi, który iest duszą całéy wyprawy, to iest Jenerałowi *Boyer de Roberal*. Jest to ten sam który w r. 1809 stłumił powstanie Hessów przez Schilla i Xięcia Brunszwicko-Oleśnickiego w tyle armii Napoleona podniecone. Dostał się do niewoli w Hiszpanii, a gdy go tam Napoleon iuż dłużéy używać nie mógł, posłał go do Westfalii. Jest to zupełnie mąż ukształcony w szkole Napoleona, szczególnieyszéy energii i biegłości; był on w głównym Jago sztabie. Potrafi on iak Cezar 4 lub 5 Sekretarzy zatrudnić, przy czém zawsze para pistoletów nabitych leży na stole, ieśli po iego myśli nie idzie. Wszystko drży przed nim, a iego dzielność umysłu elektryzuie wszystko około niego — nie zna żadnego niebezpieczeńswa, żadnéy trudności — Gieniusz iego wszystkiemu zaradzi, wszystko przewiduie i na wszystko znaydzie środki zaradcze.

*) A zatém nie został ścięty na rozkaz Ibrahima Baszy, iak to francuzkie Dzienniki donosiły. (*D. A.*)

z Madrytu 26 Listopada.

— Dnia 21 Listopada przyiechał Król Jmć z całym swoim dworem do Madrytu. Przyięto Monarchę z oznakami nayżywszéy radości.

— Zdaie się iż iest plan znieść zupełnie nader wiele kosztuiącą, a teraz prawie wcale niepotrzebną radę indyyską. *(G. B.)*

— N. Pan mianował Xiędza *Echanove*, biskupa w St Ildefonso, na arcybiskupstwo Tarragony, wakuiące po zgonie Xiędza *Creuss*, iednego z członków reiencyi Urgelu.

N. Pan mianował także Pana *Zea Bermudez* swoim ministrem pełnomocnym przy dworze drezdeńskim dokąd mu kazano natychmiast wyiechać.

— Rozeszła się wieść że zapalił się pałac Eskuryalu; trudno będzie zatrzymać postęp ognia chociaż mało iest roboty ciesielskiéy w tym budynku, ponieważ prócz braku wody mało iest mieszkańców we wsi i w okolicach. Lubo ten gmach odznacza się iedynie nadzwyczayną ilością kamieni których do wystawienia go użyć musiano, byłoby przecież wielkiém nieszczęściem gdyby się spalił, albowiem są w nim malowidła i bogate ozdoby kościelne których straty nicby wynagrodzić nie mogło.

— W niektórych miastach wybrzeżów północnéy Afryki głód tak okropny panuie iż ludzie po ulicach padaią. W Gibraltarze otworzono składkę dla tych nieszczęśliwych.

---

z Paryża 7 Grudnia.

— Znakomity historyk naturalny *Levaillant*, i deputowany Haityyski Senator *Daumec*, zeszli w tych dniach z tego świata.

— Radca sądu króleskiego w *Angers* pozwany został na skargę prokuratora ieneralnego przed zgromadzenie wszystkich wydziałów izby radnéy; zarzucaią mu że naraził godność swego charakteru wydaniem poezyy p. t. *Wspomnienia poetyczne.* Epigrammata napisane z tego powodu na niego skłoniły władzę do téy skargi. Wiadomo że kara za to iest cenzura prosta, cenzura z naganą, lub zawieszenie w urzędzie. *(Dr. bl.)*

— Okręt z dzikiemi zwierzętami przeznaczonemi do Sztokolmu, który niedawno przy Calais zatonął, wydobyto z morza, a za skóry zatopionych zwierząt zapłacono 5000 franków.

— Mówią że wynaleziono w Anglii machinę do przędzenia lnu która sprawi wielką zmianę w téy gałęzi przemysłu. Mówią że za iéy pomocą można wyprząść *dwieście* łokci nici z funta lnu zwyczaynego gatunku nie potrzebuiąc go gremplować. Funt nici tak cienkich kosztuie 1,200 fr. w okolicach Valenciennes gdzie ich używaią do roboty naylepszych koronek. Zamiast gręplowania lnu wynalazca machiny używa płynu przez który rozpuszcza materyą kleistą przylepiaiącą włókna do łodygi a przez ten sposób nie uszkadzaiąc dobroci przędzy nadaie iéy stopień cienkości którego zwyczaynym dotąd używanym sposobem nadać iéy nie można. Wynalazca patentem zapewnił sobie własność swego odkrycia; wielu fabrykantów w Preston nabyło od niego za wysoką bardzo opłatą możność używania iego wynalazku.

— Nieraz mówiono o przeniesieniu Biblioteki Króleskiéy do gmachów Luwru. P. *Dibdin* w swoiéy *Podróży bibliograficznéy* mówi także iż *kwadrat Luwru byłby wspaniałém mieyscem dla biblioteki Króleskiéy.* P. *Crapelet* który przetłumaczył na nasz ięzyk tom 3 i 4 dzieła Pana Dibdin, i nie ograniczaiąc się na prostym przekładzie często prostował błędy podróżnika angielskiego, uczynił z tego powodu następuiące uwagi: „Jeżeli Autor i inne osoby rozumieią, że dogodném byłoby umieszczać biblioteki w salach Luwru, nie wie zapewne, że te sale są nazbyt wysokie, aby usługa wygodnie w nich odbywać się mogła, chyba że zrobią ieden nad drugim trzy rzędy balkonów, co byłoby śmieszne. Zapomina że piękne i długie Galerye są wspanialsze aniżeli sale kwadratowe i nazbyt liczne; nie zważa także iż apartamenta Luwru przecięte są sześcią wielkiemi schodami, co uczyniłoby nieprzyiemném zwiedzanie bibliotek, usługę bardzo niedogodną i narażałoby na niebezpieczeństwo całość biblioteki." *(Et.)*

— P. *Broussais* naczelny lekarz i pierwszy Professor w instrukcyynym szpitalu woyskowym w Paryżu, wydał wiadomość lekarską o Jenerale *Foy*, z któréy umieszczamy wyciąg:

Jenerał *Foy* miał lat pięćdziesiąt. Obdarzony był silną konstytucyą i mocną budową ciała, lecz miał z natury wielkie serce i nadzwyczaynie działalne. Takowa organizacya czyniła go skłonnym do palpitacyi i suchego kaszlu, który podług pospolitego wyrażenia, wzbudzał obawę suchot i narażał go na bicie krwi do głowy. Jego namiętność do pracy którą był dręczony, powiększyła iego słabość, a w roku 1817 i 1818. kilkakrotnie zagrożony był apoplexyą. Polepszył zdrowie przez ciągłą troskliwość około siebie; lecz nie mógł odzyskać swoiéy dobréy tuszy i świeżości. Wzruszenia których często na mownicy doznawał, zniszczyły iego słabowite zdrowie. Spoczynek, życie spokoyne i wolne od trosek, oto są iedyne warunki których zachowaniem osoby tym słabościom podległe mogą doyść późnego wieku; lecz Jenerał *Foy* nie mógł znieść takowego spoczynku.

Znaleziono serce dwa razy większe aniżeli w zwyczaynym stanie, zmiękczone, zalane krwią zsiadłą, któréy iuż i cyrkulacyi nadawać nie mogło. Wielka arterya wznosząca się z podstawy tego organu dla prowadzenia krwi po wszystkich częściach ciała zwana *aorta*, była nadzwyczaynie rozszerzona, zgęszczona i pokryta wewnątrz licznemi wrzodami w przestrzeni ośmiu cali. Płuca były zdrowe; lecz wnętrzności dolnéy części brzucha były zalane krwią i zupełnie zapalone. A tak hypertrofia serca mogąca ograniczyć się na lekkich słabościach, które przy spoczynku byłyby się pogodziły z długiem życiem, zamieniła się w *anevrisma* i w chroniczne zapalenie *aorty.*"

---

z Londynu 2 Grudnia.

— Król Jmć posiada w Windsor krzesło zrobione z pnia sławnego drzewa wiązowego, pod którém stał Xiążę Wellington pod czas bitwy pod Waterloo. Pan *Children*, ieden z przełożonych angielskiego muzeum, kupił to drzewo przed siedmiu laty i sprowadził ie do Anglii. Wielu z iego literackich przyiaciół otrzymało kawałki z tego *drzewa wellingtońskiego.*

— Przybyło do Dumfries 16 osób z *Miramichi.* Jeden powiada, że iego oyciec, matka, starszy brat i trzy siostry zostały na popiół spalone. Drugi, który się ocalił wskoczeniem w rzekę, w któréy kilka godzin bawił, donosi że pożar szerzył się właśnie iakby na skrzydłach wiatru niesiony i zaiął naymniéy 12 mil w przeciągu iednéy godziny; tak dalece, że nawet krowy, konie i trzoda uciekaiąc w wodę się rzucały, lecz po większéy części w niéy zginęły i w wielkiéy liczbie zdechłe po rzece pływały. Nawet niedźwiedzie, lisy i inne dzikie zwierzęta dzieliły powszechne przeczucie zagrażaiącego niebezpieczeństwa. Zapominaiąc o wrodzonéy skłonności mieszały się spokoynie z kobietami i dziećmi, aby wraz z niemi ocalić się w wodzie od spiekoty pożaru. Dwóch ludzi, którzy się skryli pod skałę sterczącą nad brzegiem strumienia, uczuli w tém mieyscu tak wielkie gorąco iż musieli się naprzemian wodą polewać. Prawie połowa mieszkańców Miramichi wywędrowała do Nowéy Szkocyi, do Stanów Zjednoczonych, do Kanady i Europy. *(G. B.)*

—Dziennik *Times* udziela handlowych wiadomości z Gdańska z dnia 10 Listopada i uważa, że z nich pomiędzy innemi okazuie się, „iż dla rozmaitych przyczyn, do których trzeba także nasze zbożowe ustawy policzyć, plon zboża za granicą zmieysza się corocznie, dla tego że wielkie kawały gruntu bywaią na inny użytek obracane albo też leżą odłogiem. Kuglarstwo w otworzeniu angielskich portów na wprowadzanie ięczmienia wyiaśniło się teraz, skoro się okazuie, o czém pewne partye dawniéy nierównie dobrze wiedzieć musiały, że niemasz go tak wielkiéy ilości w zagranicznych spichrzach, aby można zadość uczynić żądaniu wprowadzania go do Anglii."

— Bankructwo domu Elford i Comp. w Plymouth stało się przyczyną wielkiego zaburzenia między pospólstwem. Był to właśnie dzień targowy, żywności dostatkiem na sprzedaż wystawiono; lecz sprzedaiący żądali wypłat w srebrze lub w złocie, gdy zaś kupuiący zebrać tego z nikąd nie mogli, maiąc tylko same papiery, powstał rozruch okropny.

— *Times* zapewnia, iż ma listy każące się spodziewać niezawodnie uznania niepodległości Kolumbii przez rząd francuzki.

— Osada zatopionego okrętu greckiego Cymon, codzień oczekiwana iest w Portsmouth. Towarzystwo przyiaciół Greckich naięło okręt, na którym ludzie ci maią popłynąć do Hydry.

— *Globe and Traveller* donosi, że odebrał listy i Dzienniki z Alvarado aż do 15. Października. Znayduie się w Mehiku towarzystwo złożone z ludzi urodzonych na wyspie Kuba, maiące na celu wzniecić rowolucyą na téy wyspie. Wydało adress zachęcaiąc Hiszpanów tamże zamieszkałych do połączenia się z Kreolami aby zrzucić władzę Hiszpanii.

— Przybywa do Mehiku wielka liczba emigrantów niemieckich. Ma nawet wychodzić w Alvarado pismo peryodyczne w ięzyku niemieckim.

— Czekano w Alvarado na Ministra Skarbu który ma zamiar, mówi Dziennik Mehikański, bombardować do zamku St. Jouan d' Uloa kulami złotemi.